

อะไหล่ ชิ้นส่วน และ เครื่องจักรกลการเกษตร Agricultural Machinery And Equipment

ผู้เขียนหลัก ฉันทบูรณ์ ตีสมสุข
ผู้เขียนร่วม พร้อมพรรณ แจ่มการดี

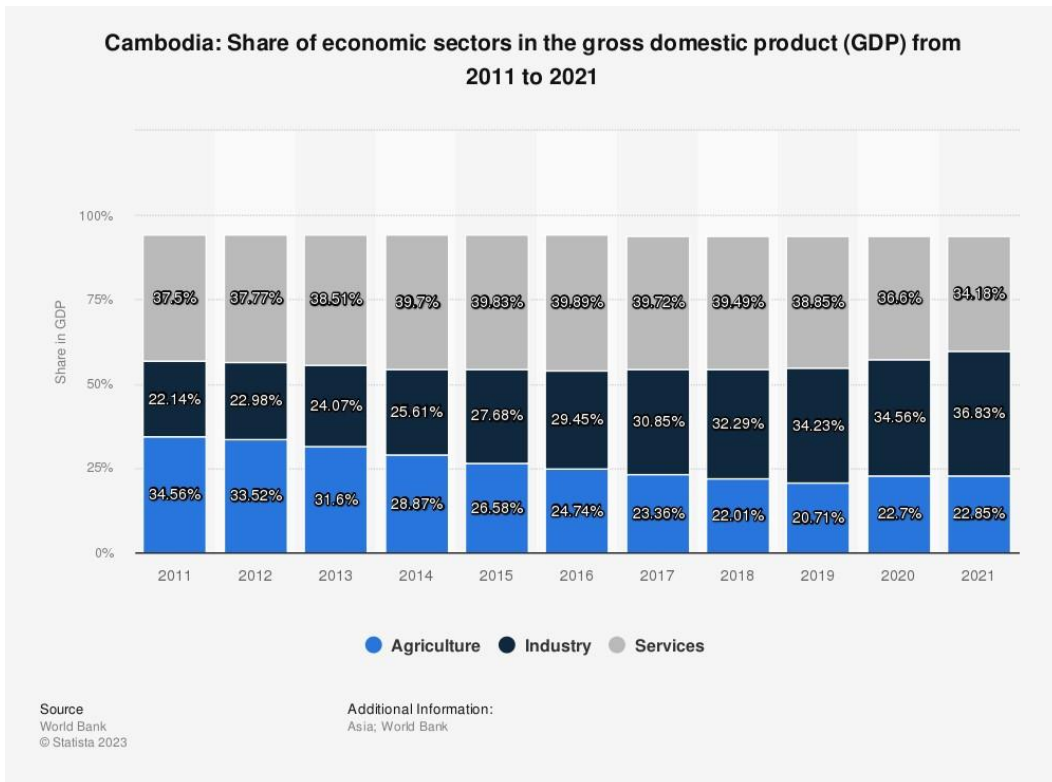
โอกาสด้านการตลาด (Market Opportunity)

ขนาดตลาดและแนวโน้มตลาด

จากยุทธศาสตร์ห้าเหลี่ยมในการพัฒนาประเทศและกรอบความร่วมมือเศรษฐกิจภายใต้ ACMECS ที่มุ่งเน้นพัฒนาภาคการเกษตรให้เกิดความมั่นคงทางอาหาร รวมทั้งการเติบโตของเกษตรกรรมแบบ Contract Farming ประเทศกัมพูชาที่มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 113 ล้านไร่ เป็นพื้นที่สำหรับทำเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา การทำป่าไม้ และการทำประมง กวาร์ร้อยละ 80 ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งในพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่สำหรับเพาะปลูก ข้าวคิดเป็นร้อยละ 16.5 ของพื้นที่ทั้งหมดหรือประมาณ 18.75 ล้านไร่ ครอบคลุมพื้นที่ใน 25 จังหวัด โดยมีพื้นที่เพาะปลูกสำคัญ ได้แก่ จังหวัดพระตะบอง จังหวัดไพรแวง และจังหวัดบัตเตียเมียนเจย เป็นต้น

การเติบโตของรายได้จากภาคการเกษตรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะเป็นการเติบโตอย่างช้า ๆ โดยมีสัดส่วนร้อยละ 22.85 ของ GDP ในปี 2021 และคาดว่าจะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นหลังการขับเคลื่อนตามแผนยุทธศาสตร์ห้าเหลี่ยม รวมทั้งโอกาสการส่งออกสินค้าเกษตรจากข้อตกลงทางการค้าต่างๆ

แผนภาพที่ 1 การเติบโต GDP ภาคการเกษตรระหว่างปี 2011 ถึง 2021

ที่มา: Statista

การเติบโตดังกล่าวเป็นโอกาสสำหรับอุตสาหกรรมในสายโซ่อุปทานที่เกี่ยวข้องอย่างธุรกิจอะไหล่ ชิ้นส่วน และเครื่องจักรกลการเกษตร สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมง (MAFF) ของกัมพูชาได้ส่งเสริมการนำเครื่องจักรมาใช้ในภาคการเกษตรเพื่อให้มีผลผลิตเชิงผลผลิตที่เพิ่มขึ้น รวมทั้ง การทดแทนภาคแรงงานที่มีแนวโน้มของค่าแรงที่ปรับสูงขึ้น

Mordor Intelligence (2022) ได้รายงานถึงโอกาสเติบโตของตลาดดังกล่าวในปี 2028 จะเติบโต สูงขึ้นจากปี 2023 ประมาณร้อยละ 4.1 โดยรถแทรกเตอร์จะเป็นสินค้าที่สร้างการเติบโตของตลาด ปัจจุบัน มีรถแทรกเตอร์ที่ขึ้นทะเบียนกับภาครัฐจำนวน 32,094 คัน และรถเกี่ยวเกี่ยวจำนวน 6,796 คัน และยังมีรถไถ (Power Tiller) รวมถึงเครื่องจักรกลเบาอื่นๆ ที่ใช้ในแปลงเกษตร

Kha SOK (2018)¹ ได้นำเสนอผลการวิจัยสายโซ่อุปทานและการกำหนดภาษีของอุตสาหกรรม เครื่องจักรกลการเกษตร อะไหล่ และชิ้นส่วนประกอบ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในตลาดนั้นมีจำนวนมาก ทั้งผู้นำเข้าและกระจายสินค้าไปยังสาขาต่างๆ ของตัวแทนจำหน่ายและร้านค้าปลีก ผู้ผลิตท้องถิ่น โรงงาน ประกอบชิ้นส่วนท้องถิ่น ศูนย์ซ่อมบำรุง เนื่องจากกัมพูชาไม่ได้มีฐานการผลิตเครื่องจักรกลการเกษตรขนาดใหญ่ จำเป็นต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการนำเข้าจากไทย จีน ญี่ปุ่น อินเดีย เบลารุส โดยมี แบรินด์ U.S. KUBOTA เป็นแบรนด์ผู้นำตลาด และมีแบรนด์อื่นๆ ได้แก่ John Deere YANMAR Belarus TALOS Mahindra Mitsubishi Ford และอื่นๆ โดยมีบริษัท Belarus-Mekong ที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2013 เป็นโรงงานประกอบชิ้นส่วนแห่งแรกสำหรับรถแทรกเตอร์สี่ล้อในกัมพูชา

ผู้ประกอบการบางรายมีการนำเข้าชิ้นส่วนประกอบมาจากเวียดนามและจีน รวมทั้งโรงงานผลิต ชิ้นส่วนท้องถิ่นมีการผลิตชิ้นส่วนประกอบต่างๆ เอง โดยอะไหล่และชิ้นส่วนสำหรับรถแทรกเตอร์และรถไถจาก โรงงานท้องถิ่นประมาณการมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 70 ของตลาด โดยมีราคาเพียงร้อยละ 20-25 ของราคา ชิ้นส่วนและอะไหล่แท้ของแต่ละแบรนด์

โรงงานท้องถิ่นเหล่านี้เป็นโรงงานขนาดเล็ก ไม่ได้มีเทคโนโลยีในการผลิตแต่อย่างใด บางโรงงานเป็น ธุรกิจระดับครอบครัว ใช้แรงงานในชุมชนเพียงไม่กี่คนเพื่อผลิตในบางโอกาสสำหรับการใช้ในชุมชนหรือภายใน พื้นที่ท้องถิ่นเท่านั้น โดยมักจะผลิตชิ้นส่วนที่ไม่มีความซับซ้อน เช่น เครื่องตัดข้าว ป้อนน้ำ ดำมเทรลเลอร์ เป็นต้น มีการค้นหาอะไหล่จากผู้นำเข้าและกระจายสินค้าเช่นเดียวกัน ซึ่งผู้ประกอบการดังกล่าวควรมีการ ปรับปรุงด้านคุณภาพการผลิตและเทคโนโลยีต่างๆ ให้ดีขึ้น โดยหน่วยงานภายในประเทศควรมีการพัฒนา เครื่องจักรกลการเกษตรดังกล่าวในอนาคต ไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบและรุ่นจำนวนมาก

¹ Kha SOK (2018), Agricultural mechanization and tax study in Cambodia.

อะไหล่และชิ้นส่วนเครื่องจักรกลทางการเกษตรถูกกระจายไปยังผู้ซื้อทั้งเกษตรกร สมาคมหรือสหกรณ์ การเกษตร หน่วยบริการหลังการขาย และช่างซ่อมบำรุง เกษตรกรจำนวนมากไม่มีเงินทุนที่จะซื้อเครื่องจักร การเกษตรเอง จึงเลือกที่จะใช้รูปแบบการเช่าจากสมาคมหรือสหกรณ์การเกษตร หรือหน่วยบริการหลัง การขายแทนการซื้อ

ราคาของเครื่องจักรกลทางการเกษตร รวมทั้ง อะไหล่และชิ้นส่วนต่างๆ ยังมีราคาสูง แม้ว่าจะ ได้รับสิทธิจากภาษีนำเข้าตาม FTA ในอัตราร้อย ละ 0-35 ขึ้นอยู่กับประเภทผลิตภัณฑ์แล้วก็ตาม แต่ยังมีภาษีจำเพาะอื่น ๆ อีกประมาณร้อยละ 0-25 รวมทั้งภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 10 ยังเป็น อุปสรรคในการเติบโตของอุตสาหกรรมนี้

ที่มา : thai.alibaba.com

บทวิเคราะห์โอกาสของผู้ประกอบการ SME ไทย

การเติบโตดังกล่าวเป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการ SME ในธุรกิจอะไหล่ ชิ้นส่วน และเครื่องจักรกลทางการเกษตร ทั้งภาคการผลิตและภาคการค้า ที่สืบเนื่องจากการเป็นประเทศเกษตรกรรมสมัยใหม่จนได้ชื่อว่าเป็นครัวของโลก มีความสามารถและการเติบโตของเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรที่ได้รับการถ่ายทอดจากผู้ประกอบการแบรนด์ต่างๆ มีกระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐานสากล สามารถที่จะผลิตชิ้นส่วนทั้งที่ตีตราแบรนด์ในรูปแบบของอะไหล่แท้ และแบบไม่ตีตราแบรนด์หรือที่เรียกว่า “อะไหล่และชิ้นส่วนเทียบ” รวมทั้งโอกาสในการส่งออกอะไหล่และชิ้นส่วนเครื่องจักรกลการเกษตรใช้แล้ว โดยอาศัยประโยชน์จาก AFTA ที่ลดภาษีในหมวดดังกล่าวเป็นร้อยละ 0 ในทุกสินค้า ผ่านช่องทางการค้าชายแดนและการขนส่งทางบกและทางราง

ในอนาคตผู้ประกอบการ SME ที่มีมาตรฐานการผลิตระดับสากล มีโอกาสเข้าไปลงทุนร่วมกับผู้ประกอบการท้องถิ่น หรือส่งออกอุปกรณ์เทคโนโลยีพร้อมการให้บริการสมัยใหม่อย่างโดดเด่นด้านการเกษตร โดยอะไหล่และชิ้นส่วนเครื่องจักรกลทางการเกษตรเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI ทั้งของประเทศไทยและกัมพูชา โดยหน่วยงานที่ส่งเสริมการลงทุนของกัมพูชา ได้แก่ Council for Development of Cambodia (CDC) และ Cambodia Investment Board (CIB)

กลยุทธ์การเข้าสู่ตลาด

(Market Entry Strategy)

แนวทางการขยายตลาด

ผู้ประกอบการ SME ในภาคการค้าที่ได้รับสิทธิเป็นตัวแทนจำหน่ายเครื่องจักรการเกษตร อะไหล่ และ ชิ้นส่วนจากแบรนด์ต่างๆ ควรเจรจาขอขยายสิทธิการขายไปยังกัมพูชาเพิ่มเติม

ผู้ประกอบการที่จัดจำหน่ายเครื่องจักรกลทางการเกษตร ช่องทางการเช่าซื้อ (Leasing) หรือการเช่า พร้อมบริการกิจกรรมด้านการเกษตรอย่างการไถ หว่าน และเก็บเกี่ยว เป็นหนึ่งทางเลือกในการขยายตลาด

ส่วนผู้ประกอบการ SME ที่เป็นภาคการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งคู่ค้าที่ผลิตชิ้นส่วนและอะไหล่ให้แก่แบรนด์ต่างๆ ในรูปแบบ OEM Genuine Part ได้ประโยชน์จากการส่งออกสินค้าตามการขยายตลาดของเจ้าของแบรนด์อยู่แล้ว ในขณะที่ผู้ผลิตที่ไม่ได้เป็นคู่สัญญากับเจ้าของแบรนด์ สามารถที่จะผลิตชิ้นส่วนแบบไม่ตีตราแบรนด์หรือที่เรียกว่า “อะไหล่และชิ้นส่วนเทียบ” รวมทั้งการส่งออกในรูปแบบ Re-export อะไหล่ และชิ้นส่วนเครื่องจักรกลการเกษตรใช้แล้วที่ผ่านการปรับปรุงสภาพ ผ่านคู่ค้าที่เป็น Importer หรือ Distributor ที่ประเทศปลายทาง

ช่องทางการนำเสนอสินค้าแบบออนไลน์นั้นสามารถทำได้โดยมีจุดมุ่งหวังเพื่อการประชาสัมพันธ์ แต่สำหรับกลุ่มเป้าหมายเกษตรกรแล้วนั้น ช่องทางร้านจัดจำหน่ายและโชว์รูมสินค้ายังมีความสำคัญเป็นช่องทางหลักอยู่

กิจกรรมแสดงสินค้าหรือการจับคู่ธุรกิจ

งานแสดงสินค้าด้านเทคโนโลยีการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ AGRI Technica Asia ที่จัดขึ้นที่ BITEC ประเทศไทย เป็นงานแสดงสินค้าระดับนานาชาติ มีผู้ประกอบการออกบูทมากกว่า 300 ราย ผู้เข้าเยี่ยมชมมากกว่า 15,000 คน จาก 60 ประเทศ

นอกจากนี้ยังมีงานแสดงสินค้า Cambo Agro Tech จัดที่ Diamond Island Convention and Exhibition Center ณ กรุงพนมเปญ มีผู้ประกอบการออกบูทมากกว่า 100-500 ราย ผู้เข้าเยี่ยมชม 5,000-20,000 คน

ตัวอย่างรายชื่อผู้นำเข้า

IMPORTER NAME	WEBSITE
Kasekam Youveakchun Svay Rieng Co Ltd	N/A
Hoang Anh Andong Meas Co Ltd	N/A
Hoang Anh Lumphat Co Ltd	N/A
Daunpenh Agrico Co Ltd	N/A
Multico Ms Cambodia Co Ltd	N/A
Sam Ol Chan	N/A

ที่มา : volza.com

แนวทางการส่งออก (Export Solutions)

การเลือกช่องทางขนส่ง

การเลือกช่องทางขนส่ง สามารถใช้ระบบการขนส่งทางถนนเข้าสู่ประเทศกัมพูชาได้หลายเส้นทาง อาทิ เส้นทางรัฐประเทศ ทรานด์ รวมทั้งการใช้ช่องทางการผ่านการค้าชายแดนระหว่างกัน ปัจจุบันมีผู้ให้บริการขนส่งสินค้าสัญชาติไทยหลายรายให้บริการขนส่งสินค้าปลายทางถึงกรุงพนมเปญ มีทั้งบริการแบบ Hub to Hub อันหมายถึง ผู้ส่งและผู้รับต้องไปดำเนินการที่จุดบริการตามกำหนด และแบบ Door to Door Service อันหมายถึง ผู้ให้บริการไปรับสินค้า ณ สถานที่ประกอบการของผู้ส่ง และนำส่งไปยังปลายทางจุดหมายของผู้รับเองโดยตรง

ระเบียบและข้อกำหนดด้านภาษีและสิทธิพิเศษทางภาษี

ไม่มีการเก็บภาษีศุลกากรตามการใช้สิทธิประโยชน์จาก AFTA แต่ยังคงมีภาษีอื่นๆ ได้แก่

- ภาษีขาย (Sales Tax) จัดเก็บในอัตราร้อยละ 4 สำหรับธุรกิจการค้าและบริการ
- ภาษีนิติบุคคล (Corporate Tax) จะคิดในอัตราร้อยละ 1 ของยอดรวมของธุรกิจ
- ภาษีการประกอบธุรกิจเฉพาะ (Patent Tax) หนึ่งในรูปแบบของภาษีสรรพสามิต
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax: VAT) ร้อยละ 10

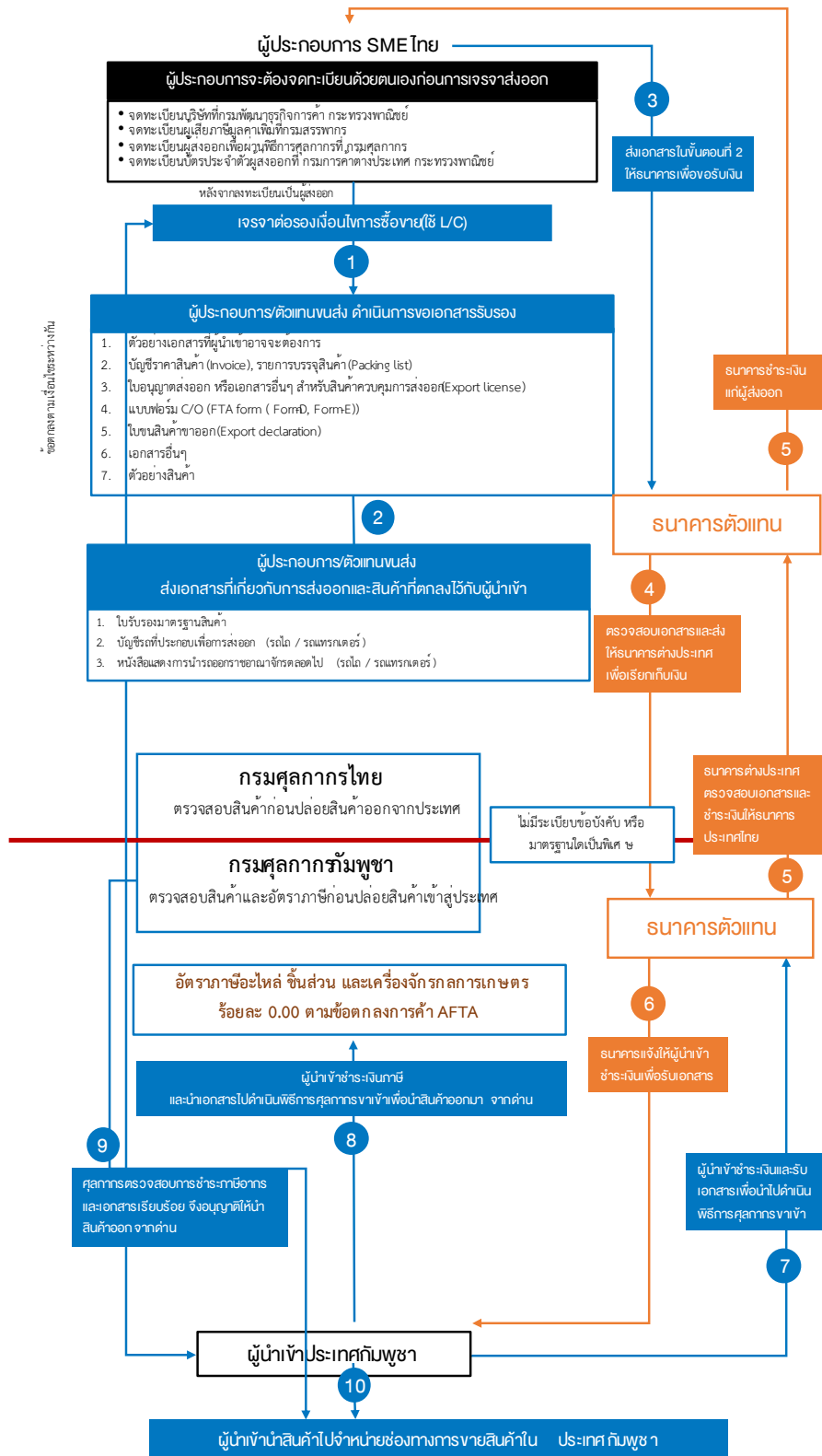
ระเบียบและข้อกำหนดที่ไม่ใช่ภาษี

สืบเนื่องจากงานวิจัยของ Kha SOK (2018) พบว่า ปัจจุบันยังไม่ระเบียบข้อบังคับที่เข้มงวดจากหน่วยงานภาครัฐอย่างกระทรวง MAFF ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในตลาดยังไม่จำเป็นต้องขึ้นทะเบียน หรือขอใบรับรอง หรือขออนุญาตจาก MAFF ในการนำเข้า กระจายสินค้า จำหน่ายและจัดหาสินค้าเหล่านี้แต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับ Economic Research Institute for ASEAN and East Asia (2018) ที่ได้ระบุในรายงานประเมินระดับของมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีของประเทศกัมพูชา สำหรับหน่วยงาน MAFF ในหมวดสินค้านี้กล่าวอยู่ในระดับที่ต่ำ เมื่อเทียบกับการนำเข้าสินค้าเกษตรและปศุสัตว์

สำหรับการส่งออกผลิตภัณฑ์เครื่องจักรกลการเกษตร อะไหล่และชิ้นส่วน อย่างน้อยต้องผ่านการรับรองมาตรฐาน มอก. 2980-2562 (Tis no. 2980-2562) จากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และ ISO/TC 23 ที่เป็นมาตรฐานในระดับสากล

สรุปขั้นตอนการส่งออก

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการส่งออกอะไหล่ ชิ้นส่วน และเครื่องจักรกลการเกษตรยังกัมพูชา

ที่มา : คณะที่ปรึกษา

